

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
NOEL CUSCHIERI**

Seduta tas-26 ta' Jannar, 2012

Citazzjoni Numru. 326/2004

Kawza fil-lista: 18

**A B
vs
C B**

Il-Qorti,

Rat l-att tac-citazzjoni li permezz tieghu l-attrici ppremettiet u talbet hekk:

Billi l-partijiet izzewgu fl-1 ta' Frar 1981 u minn dan iz-zwieg twieldu zewgt itfal; D li ghandu 21 sena u E li ghandu 16-il sena.

Billi z-zwieg bejn il-kontendenti tkisser irrimedjabilment minhabba adulterju, sevizzi, ingurji gravi u inkompattibilita' ta' karattru.

Billi l-attrici giet ammessa ghall-beneficcju ta' l-ghajjnuna legali.

Billi b' digriet tad-29 ta' Lulju 2004, l-attrici giet awtorizzata tipprocedi b' kawza ghas-separazzjoni personali ghar-ragunijiet minnha indikati.

Jghid il-konvenut ghaliex, ghar-ragunijiet premessi, din il-Qorti m' ghandhiex:

1. Tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-kontendenti ghal ragunijiet imputabbli unikament lill-konvenut u cioe' minhabba adulterju, sevizzi u ingurji gravi.
2. Tordna li, fl-ahjar interess tal-minuri E, il-kura u kustodja tieghu tigi fdata lilha biss, u mhux lill-konvenut.
3. Tordna lill-konvenut ihallas lill-attrici manteniment ghaliha u ghal bintha minuri E.
4. Tikkundanna lill-konvenut ihallas l-arretrati ta' manteniment ta' tlieta mitt lira (Lm300) fix-xahar, b' effett mill-1 ta' Lulju 2004, peress li daqshekk ilu ma jtiha manteniment ghaliha u ghal E.
5. Tordna c-cessazzjoni u x-xoljiment tal-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn il-kontendenti billi din tigi diviza bejniethom f' zewg porzjonijiet u kull parti tigi assenjata porzjon.
6. Tordna lill-konvenut jirritorna lill-attrici l-beni parafernali u personali taghha, inkluza s-somma ta' tlett elef lira Maltin bhala dota.
7. Tapplika kontra l-konvenut id-disposizzjonijiet tal-Kodici Civili applikabbli ghall-kaz minhabba l-adulterju u t-tortijiet l-ohra minnu kommessi fil-konfront ta' l-attrici.
8. Tawtorizza lill-attrici tkompli tabita, flimkien mal-minuri E u ad eskluzjoni tal-konvenut, fil-fond numru 67,

Kopja Informali ta' Sentenza

Triq Ninu Cremona, Rahal il-Gdid, li jinsab okkupat b' titolu ta' kera minn omm l-attrici, Carmelina Farrugia, li wkoll tabita fih.

Bl-ispejjez, inkluzi dawk tal-proceduri fl-atti tal-ittra numru 293/04, kontra l-konvenut li huwa ngunt ghas-subizzjoni.

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet li biha eccepjet: li s-separazzjoni personali hija mputabbli unikament lill-attrici; li l-kura u kustodja ghandha tkun kongunta; li m' ghandux jigi ordnat ihallas manteniment ghall-attrici, stante li din tahdem u "taqla paga sostanzjali li hi bizzejjed ghall-ghejxien taghha u ta' binha minuri"; li huwa m' ghandux fil-pussess tieghu flus parafernali jew dotali ta' l-attrici; li l-attrici ammettiet li tigi zgumbrata mid-dar konjugali fi proceduri ohra; u fid-dikjarazzjoni guramentata tieghu, huwa cahad l-adulterju, sevizzi u l-ngurji gravi, imputati lill-attrici;

Rat l-atti kollha tal-kawza, inkluzi d-dikjarazzjonijiet guramentati, il-listi tax-xhieda, l-affidavits prezentati, ir-relazzjoni tal-Konsulent Dottor Lawrence Scerri, kif ukoll in-noti ta' sottomissjonijiet prezentata mill-partijiet;

Ikkunsidrat;

L-Azzjoni

Illi permezz ta' l-azzjoni odjerna l-attrici qieghda titlob is-separazzjoni personali minn mal-konvenut ghar-ragunijiet kontemplati fl-artikoli 38 u 40 tal-Kap.16 tal-Ligijiet ta' Malta, imputabbli unikament lill-konvenut li, minn naha tieghu, qed jichad dak imputat lillu, filwaqt li jattribwixxi l-htija lill-attrici.

II-Fatti

Illi mill-provi jirrizulta li l-partijiet izzewgu fl-1 ta' Frar 1981 u minn dan iz-zwieg ghandhom zewgt itfal, D u E, ahwa B, li illum huma maggjorenni. Il-partijiet bdew jirriskontraw problemi matrimonjali fiz-zmien bikri taz-zwieg, tant, li meta l-ewwel wild kellu circa tlett snin, diga' bdiet tissemma' s-separazzjoni personali, izda jdher li l-partijiet baqghu fiz-zwieg minhabba li t-tifel kien ghadu zghir; izda

I-problemi komplew, u eventwalment l-attrici stitwiet il-kawza odjerna.

Verzjoni Attrici

Illi l-attrici tghid li, mill-bidu tal-konvivenza, hija nnotat li l-konvenut, allura zewgha, kien xhix maghha, u noltre ma kienx jaghtiha sodisfazzjoni tal-introjtu tieghu u tal-infiq tal-flus. Ghalhekk, peress li hi ma kinitx tahdem barra mid-dar, kienet tiddependi unikament mill-konvenut ghall-ispejjez tal-hajja.

Tghid li l-inkwiet matrimonjali “li wassalna biex ahna nisseparaw, kien dejjem fuq il-flus, u anke ghax kien jigdeb, u wkoll peress li dahluli suspetti ta' infedelta' minn naha tieghu.”¹

Il-konvenut ma kienx jaghtiha bizzejjed flus sabiex tixtri l-bzonnijiet, tant li kien ikollha taqa' fuq il-genituri taghha sabiex tlahhaq ma' l-ispejjez, filwaqt li l-konvenut kien jghaddi minn impieg ghall-iehor, anke ma' hutu, u kien jghidilha li ma kienux ihallsuh. Issemmi okkazzjoni meta kien gideb maghha li hu kien impjegat ma' kumpanija rinomata ta' awdituri, izda mill-verifiki li ghamlet irrizulta li dan ma kienx minnu. Tghid li mhux talli kien ihalliha fl-ghama dwar il-finanzi, izda kien jigdeb maghha; u ssemmi l-kaz ta' meta huwa kien xtara l-kumpanija Plumelec Ltd. filwaqt li lill-attrici, allura martu, kien jghidilha li hu kien biss impjegat ma' din il-kumpanija.

L-attrici tilmenta mill-fatt li l-konvenut ma kellux sens ta' responsabbilita' la fil-konfront taghha u lanqas fil-konfront ta' uliedhom, u ssemmi l-kaz fejn, nonostante l-pozizzjoni finanzjarja mhux felici taghhom, fis-sena 1999 huwa kien ipperswadiha sabiex tippleggja shares taghhom fl-*HSBC* fil-valur ta' LM8,000 [illum €18,635] sabiex jiggarnatixxu dejn tal-kumpanija ta' huh Frank B; u li ghalkemm, huma tilfu dawn l-ishma, huwa naqas li jipprocedi kontra huh sabiex jirkupra l-valur tal-ishma mitlufin.

¹ Vol.3 – fol.645

Tghid li l-konvenut kien ihalli r-responsabbilita' tal-familja f' idejha, ghax kien jaf li l-attrici kellha l-ghajnuna, anke finanzjarja, tal-genituri taghha; anzi kien jippretendi din l-ghajnuna bid-dritt. Tispjega li fis-sena 1984, tlett snin mid-data taz-zwieg, hija kienet qabdet avukat sabiex tibda l-proceduri ghas-separazzjoni ghaliex *"hassejt li kont qeda nghix ma' bniedem li qatt ma ried jerfa' r-responsabbilita' tal-hajja mizzewga u ried jghix minn fuq dahar haddiehor."*² Izda l-Avukat kien tahom parir sabiex jrrangaw sabiex it-tifel, li f' dak iz-zmien kellu sentejn, ma jitlax bla missier.

Fil-perijodu ta' bejn 1984 u 1985, minhabba s-sitwazzjoni finanzjarja hazina taghhom, huma ma felhux ikomplu jhallsu l-kera tal-appartament fejn kienu joqghodu, u ghalhekk iddecidew li jmorru jabitaw fid-dar mikrija lill-omm l-attrici li ta' sikwit kienet tmantnihom u thallas il-kontijiet kollha hi.

Tghid, li peress li kienu ntlew bid-djun, fis-sena 1998 hija kellha tohrog tahdem fuq bazi part-time sabiex tkun tista' thallas il-kontijiet, minkejja li l-konvenut kien kontra. Izda, ghalkemm il-konvenut ma kellux flus bizzejjed, ghall-bzonnijiet tal-familja tieghu, huwa kellu flus sabiex jonfoq fil-kapricci tieghu.

L-attrici takkuza lill-konvenut li fiz-zwieg huwa kien imur ma' nisa ohra, u tressaq bhala prova lit-tabib tal-familja li ccertifika nfezzjoni fuq il-persuna tal-konvenut possibbilment konnessa ma' attivita' sesswali ma' persuni ohra.

L-attrici tghid li dan il-komportament tal-konvenut, kif ukoll l-inkwiet kif ser tlahhaq mal-htigijiet tal-hajja, kien fonti ta' tensjoni qawwija ghaliha, tant li bejn is-snin 1988 u 1999 hija kellha tidhol l-isptar fejn sabu li kellha Atopic heart beats, b' riskju ta' attack fil-qalb.

Verzjoni Konvenut

² Vol.1 – fol.309

Illi minn naha tieghu l-konvenut jattribwixxi l-inkwiet matrimonjali ghall-komportament ta' l-attrici li skond hu kienet egoista, ghax *“dejjem rat li tkun kuntenta hi u qatt ma ppruvat tara lili kuntent anke fejn jidhlu t-tfal, dejjem rat l-interessi taghha, anzi tal-familja taghha.”*³; filwaqt li hu kien dejjem jaghmel li kienet tghid hi, kemm ghaliex kien jafdaha, kif ukoll ghax xtaq li jzomm il-paci fil-familja.

Jispjega li huma kienu marru jghixu fid-dar ta' omm l-attrici fuq rikjesta taghha peress li d-dar kienet kbira u ommha kienet ser tispicca waheda. Jghid li f' dan il-mument l-attrici kienet tintela b' hafna tensjoni peress li ommha hija dominanti, u kellha hafna kontroll fuqha.

Jghid li *“wahda mill-ikbar problemi”* ta' bejniethom kien in-nuqqas da parti ta' l-attrici li tiddjaloga mal-konvenut, u minflok li jiddiskutu l-problemi, hi kienet taqa' fil-muta. Jghid ukoll li l-attrici ma kinitx tafdah, u kienet taghmillu hafna pressjoni fuqu, sa kienet ticcekkja kull post fejn kien jahdem.

Wara t-twelid tat-tieni wild, l-attrici kienet waqghet f'dipressjoni; u minn hemm bdiet tirrifjuta r-relazzjonijiet intimi ta' bejniethom, daqqa b'skuza u daqqa b'ohra. Eventwalment qatghet ukoll l-affarijiet li fihom hi kienet tghinu, u kienet dahlet il-bruda minn naha taghha; u meta bdiet tahdem biex tghin lill-familja, l-affarijiet marru ghall-aghaz, billi kienet teskludih ghall-kollox minn hajjitha b' mod li hu kien qisu ma jezistix fil-familja.

Il-konvenut jichad li hu kien ihalli lill-attrici nieqsa mill-flus biex tixtri l-bzonnijiet. Jghid li kien jaghtiha LM320 fix-xahar biex tixtri; inoltre, hija kienet iddahhal LM150 fix-xahar mix-xoghol part-time taghha, u ommha kienet tatiha LM50 fix-xahar. Eventwalment, meta l-attrici ma kinitx baqghet issajjar ghalih ukoll u lanqas tahsillu l-hwejjeg u taghmel mod li hu ma jkunx jista' juza l-washing machine biex jahsel hwejgu, il-konvenut beda jinkorri fi spejjez

³ Vol.3 – fol.630

zejda biex jaqdi dawn il-bzonnijiet tieghu, u ghalhekk kien irriduca l-flus li kien jaghtiha ghal LM200 fix-xahar.

Rigward l-alterazzjonijiet li kienu saru fid-dar ta' omm l-attrici, il-konvenut, filwaqt li jichad li dawn kienu saru meta din kienet imsiefra u ad insaputa taghha, jghid li l-ispejjez ta' dawn l-alterazzjonijiet ammontanti ghal circa LM12,000 [illum €27,952], thallsu kollha minnu mill-flus tal-komunjoni.⁴

Jghid li sad-data li fiha gie prezentat l-affidavit tieghu, huwa kien ghadu jirrisjedi fid-dar konjugali, u "*sahansitra norqod fl-istess sodda maghha.*"⁵ Izda eventwalment hu gie zgumbrat mid-dar ta' ommha, filwaqt li l-attrici kienet baqghet toqghod hemm.

Il-konvenut jichad li hu qatt refa' idejh fuq l-attrici, jew li kellu relazzjonijet ma' nisa ohra; jichad l-allegazzjoni ta' serq meta kien jahdem mal-Media Centre; jichad ukoll li kienu saru xi alterazzjonijiet fid-dar ta' ommha meta din kienet imsiefra u ad insaputa taghha. Jghid li huwa kien qal lill-attrici li kien lest li jiprocedi maghha kontra huh Frank B sabiex jiehdur lura l-flus li tilfu.

Rigward l-introjtu mis-socjeta' Plumelec, ghalkemm il-konvenut jghid li din ilha dormant minn Ottubru 2006, huwa jammetti li fil-fatt ghadu jaghmel ix-xoghol ta' plumbing u elettriku flimkien mat-tifel D, u jammetti wkoll li l-pagamenti bic-cheques kien jircevihom hu, jigu depozitati fil-kont tat-tifel, u mbaghad jigu ritrati minnu mmedjatament. Huwa jghid li dan kien jaghmlu peress li kellu problemi mal-banek.

Konsiderazzjonijiet tal-Qorti

Illi din il-Qorti, wara ezami rett tal-provi, hija propensa li taghti affidament lill-verzjoni tal-fatti kif moghtija mill-attrici, sostanzjata minn ohtha Carmen Chetcuti.

⁴ Vol.3 – fol.637

⁵ Vol.3 – fol.634

Mill-provi jirrizulta ghas-sodisfazzjoni tal-Qorti li fl-ewwel snin taz-zwieg taghhom, meta allura l-attrici ma kinitx ghadha bdiet tahdem, il-partijiet irriskontraw problema ta' nuqqas ta' flus. Jidher li l-konvenut kien jahdem ma' hutu, izda flus ma kienx igib id-dar, u ghalhekk l-attrici kienet iddur fuq l-appogg finanzjarja tal-genituri taghha. Dan kien sors ta' dwejjaq u tensjoni kontinwa da parti ta' l-attrici, multo magis, meta skopriet li l-konvenut kien qed ikun inveritier maghha kemm dwar l-introjtu tieghu, kif ukoll dwar ix-xoghol li kien jaghmel, tant li kien heba wkoll minn martu l-akkwist da parti tieghu tas-socjeta' Plumelec. Meta l-attrici skopriet dawn il-fatti, ir-relazzjoni bejniethom kompliet tihzien, sakemm birdet fil-konfront ta' zewgha, partikolarment meta kienet kostretta li tohrog tahdem part-time sabiex jithallsu l-kontijiet pendenti. Inoltre, l-attrici kienet cediet ghax-xewqa tal-konvenut li jippleggjaw is-shares li kellhom mal-HSBC favur hu l-konvenut, f' ammont sostanzjali ta' flus.

Il-Qorti tosserva li dan il-komportament tal-konvenut fil-konfront ta' martu, abitwali u fuq bazi kontinwa, kien wassal ghat-tkissir ta' dan iz-zwieg, ghax kellu bhala konsegwenza tieghu reazzjoni ta' nuqqas ta' fiducja da parti ta' martu fil-konfront ta' zewgha, u fl-ahhar snin tal-konvivenza, anke bruda, b' mod li allura l-konvivenza matrimonjali kienet saret insapportabbli ghall-attrici. Dan jikkostitwixxi 'sevizzi' fit-termeni ta' l-artikolu 40 tal-Kap.16.

Rigward l-allegazzjoni ta' adulterju, il-Qorti tosserva li l-provi baqghu fuq livell ta' susseptti u possibbilta', izda ma jwasslux ghall-prova, fuq bilanc ta' probabilitajiet, li l-konvenut kellu relazzjonijiet intimi ma' nisa ohra. Din il-konkluzjoni hi bazata fuq: In-nuqqas ta' provi konkreti fir-rigward da parti ta' l-attrici, ic-cahda kategorika tal-konvenut, u d-dghjufijja tal-prova medika.

Dan premess u kkunsidrat il-Qorti hi tal-fehema li l-hajja konjugali bejn il-partijiet m' ghadhiex aktar possibbli bi htija unika tal-konvenut.

Kura u Kustodja

Illum dan l-aspett tal-kawza hu sorvolat peress li z-zewgt itfal tal-partijiet huma maggjorenni.

Manteniment⁶

Illi tenut kont tal-fatt li l-htija tas-separazzjoni tirisjedi unikament fuq il-konvenut u tenut kont ukoll tal-fatt li, nonostante li l-konvenut xorta wahda bhala jiggstixxi n-negozju tieghu u jdahhal introjtu, il-quantum ta' dan l-introjtu nzamm mistur mill-attrici; tenut kont ukoll tal-fatt li l-attrici hija kapaci tahdem, ghalkemmm fuq bazi part-time, izda tenut kont ukoll ta' l-eta' ta' l-attrici [57], tordna li l-konvenut jhallas lill-attrici bhala manteniment ghaliha s-somma mensili ta' mija erba u sittin ewro [€164] [LM70]. Din is-somma ghandha tigi riveduta kull sena skond l-gholi tal-hajja kif jirrizulta mill-indici ufficjali tal-gvern.

Inoltre, l-attrici qed tinghata d-dritt li tezigi manteniment akbar kemm-il darba hi tisfa' bla mezzi adegwati ghal ghejxien taghha minhabba cirkostanzi mhux fil-kontroll taghha, dejjem skond ic-cirkostnazi ta' dak iz-zmien.

Komunjoni ta' l-akkwisti

Din hi ffurmata mis-segwenti assi:

[1] Is-socjeta' Plumelec Ltd.

[2] ishma mal-**HSBC** [MSE Acc.No.295370];

[3] Van Subaru;

[4] Mobbli fid-dar konjugali;⁷

[6] Kreditu ta' LM8,000 [illum €18,635] fil-konfront ta' Frank B, jew tal-kumpanija tieghu.

Parafernali attrici

Debiti tal-komunjoni

[a] LM3,000 [illum €6,988] favur l-attrici, li bihom inxtraw il-van Subaru u shares mal-**HSBC**;

[b] LM1,000 [illum €2,329] rikavat minn polza ta' assigurazzjoni li hi kienet giet kostretta ssarraf fiz-zwieg minhabba l-problemi finanzjarji;

Kontijiet Bankarji;

⁶ Vol.2 – fols.378 u 381

⁷ Elenkati mill-attrici fin-nota guramentata taghha tal-21 Novembru 2007, Vol.2 – fols.410-411

Mobbli fid-dar konjugali;

Gojjellerija;

Assenjazzjoni

[1] Tassenja lill-konvenut is-sehem ta' l-attrici fis-socjeta' Plumelec Ltd, flimkien mad-djun tal-kumpanija, u allura hi qed tigi ezentata minn kull dejn ezistenti fuq din il-kumpanija.

[2] l-Ishma mal-HSBC ghandhom jinqassmu bin-nofs bejn il-partijiet, u kull parti tigi assenjata sehemha;

[3] tassenja sehem l-attrici fil-van Subaru lill-konvenut, b' mod li dan allura jigi proprjetarju ta' din il-vettura fl-intier taghha;

[4] tassenja sehem il-konvenut mill-effetti mobbli kollha ezistenti fid-dar konjugali lill-attrici u li huma fil-pussess taghha, b' mod li dawn jigu jappartjenu lilha fl-intier taghhom;

[5] tordna li l-konvenut ihallas lill-attrici s-somma ta' LM4,000 [illum €9,317] rapprezentanti sehemha mill-kreditu fil-konfront ta' Frank B jew tal-kumpanija tieghu; filwaqt li l-konvenut jkollu dritt li jircevi s-somma kollha kemm-il darba dana jottjeni l-pagament minghand huh jew il-kumpanija tieghu;

[6] tordna li l-konvenut ihallas lill-attrici s-somma ta' LM1,500 [illum €3,494] sehemu mid-debitu tal-komunjoni favur l-attrici rigwardanti s-somma parafernali taghha ta' LM3,000;

[7] tordna li l-konvenut ihallas lill-attrici s-somma ta' LM500 [illum €1,165] rapprezentanti r-rikavat minn polza ta' l-assikurazzjoni parafernali ta' l-attrici u li hi kienet kostretta li ssarraf fiz-zwieg.

[8] tordna li kull parti tigi assenjata d-depoziti bankarji li jinsabu fuq isimha, u f' kaz ta' kontijiet kongunti, dawn jinqassmu wgwalmart bejn il-partijiet;

[9] kull dejn maghmul minn parti ad insaputa tal-parti l-ohra jitqies bhala dejn tal-parti li tkun ikkuntrattatu.

Decide

Ghal dawn il-motivi tiddeciedi billi:

Kopja Informali ta' Sentenza

[1] tilqa' l-ewwel talba, u tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-partijiet, htija tal-konvenut;

[2] tastjeni milli tiehu konjizzjoni tat-tieni talba, stante li t-tfal huma maggjorenni;

[3] tilqa' t-talba limitament u fis-sens kif fuq stabbilit u ordnat fis-sezzjoni ntestata 'Manteniment'; filwaqt li tastjeni milli tiehu konjizzjoni tal-kumplament tat-talba stante li t-tfal illum huma maggjorenni;

[4] tichad ir-raba' talba, stante li ma jirrizultax li ghad hemm manteniment arretrat dovut;

[5] tilqa' il-hames talba, u xxolji l-komunjoni ta' l-akkwisti, u tillikwidaha u tassenjaha kif fuq stabbilit u ndikat fis-sezzjoni ndikata 'Komunjoni ta' l-Akkwisti';

[6] tilqa' is-sitt talba limitament ghas-somma ta' elf u hames mitt lira maltin [LM1,500][illum €3,494] kif fuq stabbilit u ndikat fis-sezzjoni ndikata 'Komunjoni ta' l-Akkwisti';

[7] tilqa' is-seba' talba u tapplika fil-konfront tal-konvenut id-dispost fl-intier tieghu ta' l-artikolu 48 Kap.16;

[8] tastjeni milli tiehu konjizzjoni ulterju tat-tmien talba, stante li l-fond jappartjeni lil terzi, u wkoll tenut kont li l-partijiet kienu gew zgumbrati b' sentenza tal-Qorti minn dan il-fond;

L-ispejjez kollha a kariku tal-konvenut.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----